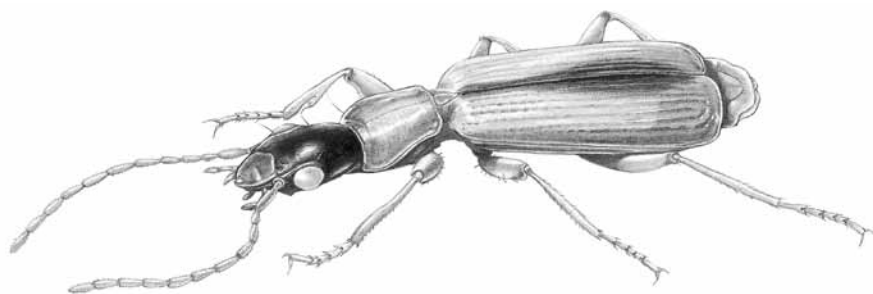


Noord-Hollands Duinreservaat) nog recente vondsten zijn gedaan. Hyman (1992) voert echter het verloren gaan van duinterreinen door bebossing en recreatie, met name

paardrijden en motorcrossen, als een mogelijke bedreiging aan. De soort is zeer kenmerkend voor de buitenste duinterreinen.



Figuur 255
Paradromius longiceps.

GENUS PARADROMIUS

soorten 353-354

Opvallend langwerpige, smalle, geelbruine soorten met roodbruine kop en halsschild. De afmetingen variëren van 4,4-6,5 mm.

Areaal

In het Palearctisch gebied komen ca. 5 soorten voor, waarvan 3 in Europa en (KRYZHANOVSKIJ ET AL. 1995), en 2 in Nederland.

Oecologie

De twee Nederlandse soorten hebben een praktisch tegen-gestelde oecologische voorkeur (zie soortbesprekingen). Geen voorkeur voor bossen of bomen. Zie Büngener et al. (1991) voor een overzicht van bomen en struiken waarop de verschillende soorten kunnen worden gevonden. De ordinatie is samengenomen met *Dromius* in fig. 257.

Biologie

Nachtactief. Voortplanting doorgaans in het voorjaar of in de voorzomer. Van de soorten zijn vliegwaarnemingen bekend.

Taxonomie

Tot voor kort beschouwd als subgenus van *Dromius* terwijl *P. linearis* door diverse auteurs wordt gerekend tot het subgenus *Manodromius* Reitter. De soorten worden genoemd in de tabellen van in Freude et al. (1976), Lindroth (1986) en Trautner & Geigenmüller (1987).

353 *Paradromius longiceps*

Synoniem

Dromius longiceps.

Areaal

West-Palearctische soort. In Europa, vanaf het noordwesten naar het oosten tot de omgeving van Gorki in Rusland en de Kaukasus. **Areaalkarakteristiek:** 2, Nederland: submarginaal.

Voorkomen

In Nederland zeer zeldzaam, vooral in het westen van het land, maar niet beperkt tot de kust; o.a. in de Weerribben, De Kaag en de Brabantse Biesbosch. Op de Britse Eilanden zeldzaam en plaatselijk, beperkt tot het oosten van Engeland, van Yorkshire tot Zuid-Essex (LUFF 1998). In Groot-Brittannië op de waarschuwingslijst (HYMAN 1992). Uit Denemarken is alleen een oude waarneming van voor 1900 bekend uit Jutland, maar op de eilanden vooral recente waarnemingen (BANGSHOLT 1983). In Zweden zeer verspreid en plaatselijk in het zuiden, in Finland in twee kleine gebieden; niet in Noorwegen (LINDROTH 1945, 1986). In Duitsland in het gehele gebied, maar incidenteel en zeer verspreid (HORION 1941), in de meeste gebieden op de Rode Lijst (TRAUTNER & MÜLLER-MOTZFELD 1995). Uit Westfalen alleen oude gegevens (ASSMANN & STARKKE 1990). In Zwitserland eveneens op de Rode Lijst, slechts enkele vindplaatsen (MARGGI 1992). In geheel Noord- en Mid-den-Europa zeldzaam, vooral in het westen. Uit België slechts één waarneming aan de monding van de Schelde volgens Desender (1986); als waarschijnlijk bedreigde soort op de Vlaamse Rode Lijst (DESENDER ET AL. 1995).

Status: in Nederland en het omliggend gebied is het aantal waarnemingen grosso modo gelijk gebleven. De meeste recente waarnemingen komen uit, het in de laatste decennia relatief intensieve, onderzoek van rietlanden (DESENDER & TURIN 1986, 1989).

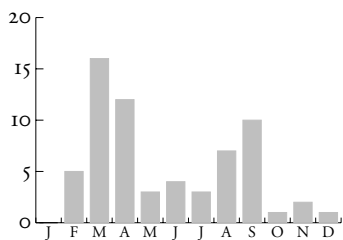
Oecologie

Hygrofiel. Een soort van moerassige oevers van meren en rivieren, vooral in dichte rietgordels in de oude vegetatie en pollen van zeggen (*Carex*), of in het strooisel onder struweel van wilgen (*Salix*) en elzen (*Alnus glutinosa*); in Noord-Europa ook aan de kust in zandhaver (*Leymus arenarius*) en helm (*Ammophila arenaria*), of onder hopen oud plantenmateriaal (LINDROTH 1974, 1986, LUFF 1998). Ook in stengelleden van dood riet en in holle oude stengels van brandnetels. Vaak in het gezelschap van *Odacantha melanura* en *Demetrias imperialis*. Een uitgesproken dier van het laagland en het lagere heuvelland, maximaal tot ca. 500 m (BURMEISTER 1939). Marggi (1992) bericht van een exemplaar dat in de winter gezeefd werd uit vochtig strooisel bij een dode boom. De habitat doet sterk denken aan die van *Demetrias monostigma*, maar het accent ligt sterker op de vochtige terreinen in het binnenland.

Vangpotten. Niet gevangen.

Biologie

Nachtactief. Voortplanting in het voorjaar. De larven ontwikkelen zich in de zomer, 'verse' dieren kunnen in de herfst worden gevonden in augustus en september (BURMEISTER 1939). Volgens Büngener et al. (1991) zijn de dieren in de herfst niet meer actief. Overwintering als imago achter schors, in graspollen of aan de voet van bomen, maar vooral in oude rietstengels, o.a. recent in de Brabantse Biesbosch in aantal (TEUNISSEN & BLOMMAART 1994). De larve is



353 *Paradromius longiceps*

opgenomen in de tabel van Luff (1993).

Dispersie: macropteer. De vleugels zijn volledig ontwikkeld, en vliegwaarnemingen zijn, behalve door Lindroth (1945), gemeld uit Hongarije (lichtvallen) (KÁDÁR & SZÉL 1995) en uit Zuid-Europa door Assmann & Starke (1990).

Bedreiging

Mogelijk bedreigd door verlaging van grondwaterstanden in laagveengebieden (ZIE OOK HYMAN 1992). Vooral in de grote rietmoerassen. Ondanks het feit dat het een vrij goede verbreider is, wordt hij doorgaans zeer plaatselijk en slechts incidenteel aangetroffen. Ten dele kan dit komen doordat de habitat in relatief slecht begaanbare en derhalve slecht onderzochte terreintypen valt. Waarschijnlijk indicatief voor kwalitatief goede rietmoerassen, maar over de tolerantie ten opzichte van eutrofiëring bestaat nog onduidelijkheid.

354 *Paradromius linearis*

Synoniemen

Dromius linearis; *Manodromius linearis*.

Areaal

West-Palearctische soort. In een groot deel van Europa, behalve het noorden. Naar het oosten tot de Oeral, de Kaukasus en Egypte. Op de meeste Mediterrane eilanden en in Noord-Afrika. Noordelijker in het verspreidingsgebied wordt de binding aan de kust sterker. **Areaalkarakteristiek:** 9, Nederland: subcentraal.

Voorkomen

In Nederland langs praktisch de gehele kust, maar ook veel vangsten in het binnenland, vooral in het midden en zuiden van het land. Op de Britse Eilanden wijd verbreid, in het noorden praktisch beperkt tot de kust; er zijn maar weinig vangsten uit Ierland bekend (LUFF 1998). In Denemarken algemeen en verbreid, ook in het binnenland (BANGSHOLT 1983). In Fennoscandië tussen 1850 en ca. 1940 sterk uitgebreid in noordelijke richting (LINDROTH 1945) en thans verbreid in de kuststreken van Zuid-Zweden; binnenlandse vangsten alleen langs de grote meren (LINDROTH 1945, 1986). Niet in Noorwegen, in Finland zeldzaam, alleen in het zuidwesten. In Duitsland algemener in het zuiden en westen dan in het noorden en oosten (HORION 1941). In Westfalen zeer verbreid (ASSMANN & STARKE 1990). In Zwitserland verbreid in het heuvelland en het montane gebied (MARGGI 1992). In België in het gehele land, maar iets minder algemeen in de meest bosrijke streken (DESENDER 1986).

Status: in Nederland en het omliggend gebied is het aantal waarnemingen duidelijk toegenomen (DESENDER & TURIN 1986, 1989).

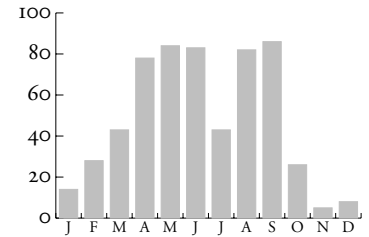
Oecologie

Xerofiel-mesofiel. In het noorden van zijn verspreidingsgebied een soort van duinen aan de kust, waar hij voorkomt in de vegetatie van zandhaver (*Leymus arenarius*) en helm (*Ammophila arenaria*), vaak samen met *Calathus mollis* en *Demetrius monostigma* (LINDROTH 1974, 1986, LUFF 1998). Ook op schrale, zandige graslanden in het binnenland (O.A. BARNDT ET AL. 1991), vooral in vrij droge graspollen. In Midden- en

Zuid-Europa niet tot de kuststreek beperkt, in het laagland, de heuvels en het montane gebied tot ca. 1000 m (BURMEISTER 1939, MARGGI 1992). Assmann & Starke (1990) zeeften de soort uit zeggenbulten (*Carex*) in vochtige terreinen en uit grashopen van relatief droge graslanden. Verschillende auteurs noemen de soort thermofiel (FREUDE ET AL. 1976, BÜNGENER ET AL. 1991).

Vangpotten. Groep: EU(B) (107 series, 236 individuen). De vangsten komen vooral uit de duinen [7-10] en uit zandige cultuurlanden [11, 13-15], maar ook uit vegetaties met buntgras (*Corynephorus canescens*) [6]. Daarnaast komt een deel van de vangsten uit min of meer vochtige terreinen in het binnenland, zoals vochtige bossen [21], ruderaal terreinen [24], kruidenrijke graslanden [26] en drooggevalle gronden [30-31]. Over het algemeen mijdt deze soort bossen.

Eurytopie: 7 (PRES = 0,48 en SIM = 0,87). **Bodem.** geen voorkeur. **Vocht:** 2. **Begeleider:** *Calathus melanocephalus* *cinctus* 72,9% (8,8%).



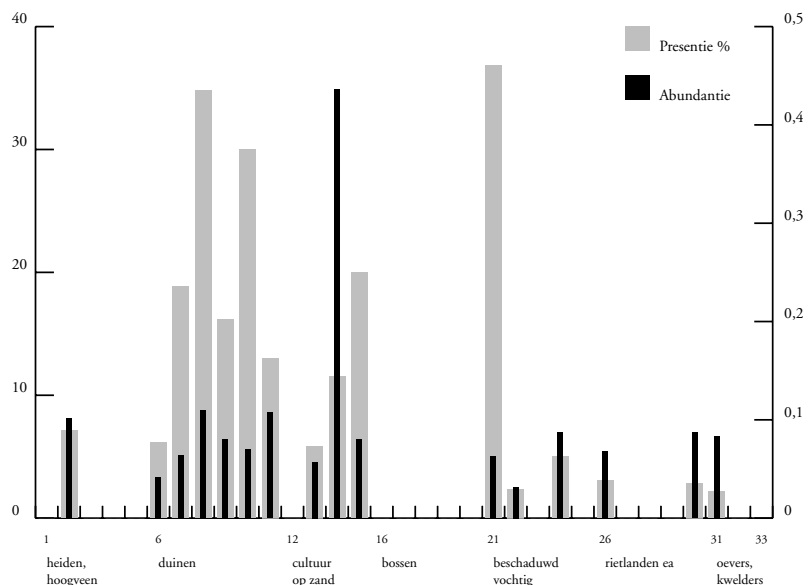
354 *Paradromius linearis*

Plaat 16:2

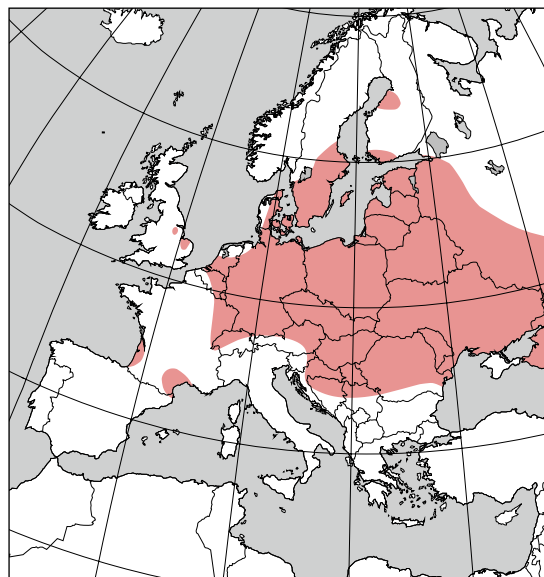
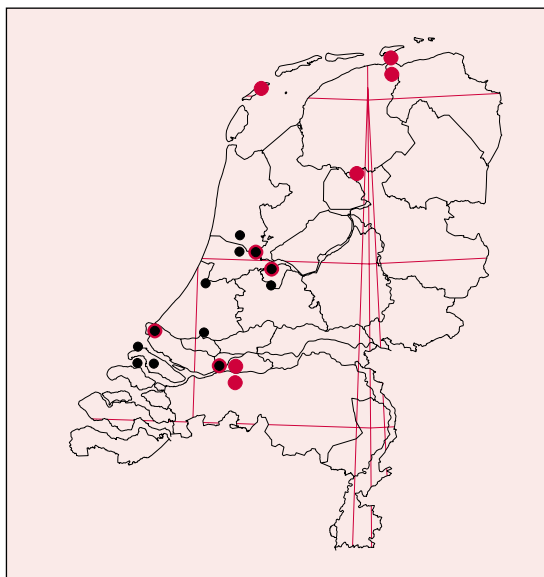
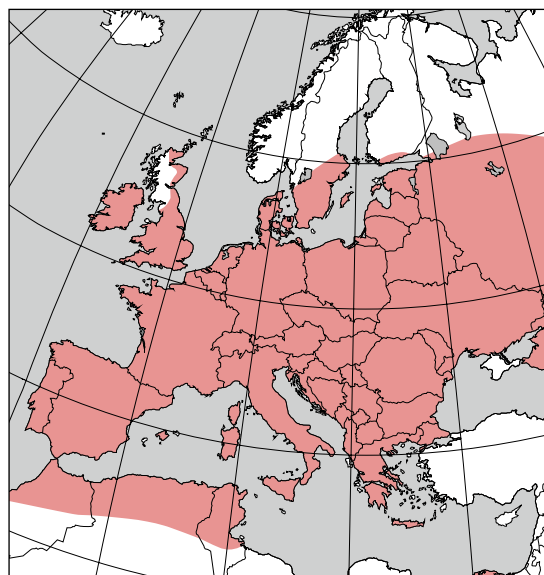
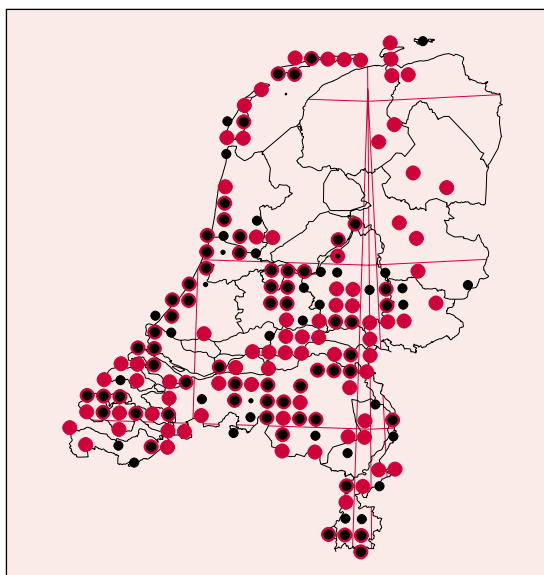
Biologie

Nachtactief. Tegen de avond klimmen de dieren in de vegetatie en kunnen dan ook met het sleepnet worden gevangen (KA). Voortplanting waarschijnlijk hoofdzakelijk in het voorjaar (zie onder). De eieren worden oppervlakkig in de aarde gelegd in groepjes van 3-4, o.a. aan de voet van struiken (BURMEISTER 1939). De embryonale ontwikkeling duurt ca. 2 weken. Overwintering als imago aan de voet van bomen en in het strooisel. 'Verse' dieren in de periode juni-augustus (MARGGI 1992). Het is niet duidelijk of het hoge aantal waarnemingen in de herfst grotendeels op rekening van deze 'verse' dieren komt. Zowel Burmeister (1939) als Larsson (1939) veronderstelde dat er wellicht ook voortplantingsactiviteit in de herfst plaatsvindt; zie ook Büngener et al. (1991). Volgens Burmeister (1939) leven de larven van kleine wormen, kleine insectenlarven en slakken. De larve is opgenomen in de tabellen van Arndt (1991) en Luff (1993).

Dispersie: dimorf. Lindroth (1945) veronderstelde dat de enorme uitbreiding van het areaal in Zweden en Noord-Duitsland te danken is aan een goed vliegvermogen. Het aantal gevleugelde individuen is echter doorgaans zeer laag, zoals op de Britse Eilanden (LUFF 1998). Bangsholt (1983) en Assmann & Starke (1990) meldden voor Denemarken en Westfa-



354 *Paradromius linearis*

353 *Paradromius longiceps*354 *Paradromius linearis*

len alleen ongevleugelde dieren. Desender (1986) vond slechts drie macroptere tegen 237 brachyptere individuen. Beide vliegwaarnemingen betreffen vangsten in lichtval-
len; uit het Nederlandse duingebied (Duin & Kruidberg,

1990) (KA) en uit Hongarije (KÁDÁR & SZÉL 1995).

Bedreiging

De soort is niet bedreigd. Niet bruikbaar als indicatorsoort.